

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy s JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **P. K.**, zastoupen JUDr. Radimem Charvátém, Ph.D., LL.M., advokátem se sídlem Lidická 51, Brno, proti žalovanému: **Úřad průmyslového vlastnictví**, se sídlem Antonína Čermáka 2a, Praha 6, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2014, č. j. 8 A 28/2010 – 153,

t a k t o :

Věc **se postupuje** k rozhodnutí rozšířenému senátu.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce P. K. (dále jen „stěžovatel“) domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 4. 2014, č. j. 8 A 28/2010 – 153 (dále jen „napadený rozsudek“), a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 4. 12. 2009, č. j. PV 2003-1824/43502/2009/ÚPV, jímž byl zamítnut rozklad stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 7. 2009, č. j. PV 2003-1824/11413/2009/ÚPV, o zrušení patentu stěžovatele č. 299 791 s názvem „Uspořádání systému samoobslužného sázkového terminálu“, a to na základě ust. § 23 odst. 1 písm. a) zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 527/1990 Sb.“). Rozhodnutí žalovaného vycházelo především ze tří cizojazyčných dokumentů: US patent 6783456 zveřejněný dne 19. 6. 2003 (dále jen „D1“), patentová přihláška EP 1199690 zveřejněná dne 24. 4. 2002 (dále jen „D2“) a mezinárodní patentová přihláška WO 0067215 zveřejněná dne 9. 11. 2000 (dále jen „D3“).

Městský soud ve svém rozsudku dospěl mimo jiné k závěru, že skutečnost, že dokumenty D1, D2 a D3 nebyly přeloženy do českého jazyka, není důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí. Vedle toho městský soud převzal závěr žalovaného o absenci vynálezecké činnosti s tím, že takový postup je podle něj v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel ve své kasační stížnosti namítá nezákonnost obou těchto závěrů městského soudu.

Při předběžném hodnocení zákonnosti napadeného rozsudku městského soudu sedmý senát Nejvyššího správního soudu zjistil, že v otázce, zda správní orgán může provádět dokazování cizojazyčnými listinami, existují v judikatuře zdejšího soudu názorové rozpory. Vedle toho sedmý senát dospěl k právnímu názoru odlišnému od právního názoru vyjádřeného v rozsudku osmého senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2013, č. j. 8 As 70/2011 - 239, a to v otázce, zda může sám soud učinit závěr o tom, že určité řešení pro odborníka vyplývá (popř. nevyplývá) zřejmým způsobem ze stavu techniky.

K použitelnosti důkazu cizojazyčnou listinou se vyjádřil šestý senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 17. 7. 2008, č. j. 6 As 41/2007 - 74 (všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz), následovně: „*Pokud jde o otázku přípustnosti důkazu cizojazyčnou listinou ve správním řízení, Nejvyšší správní soud sdílí argument stěžovatele, že správní řád 1967 neobsahoval ani úpravu jednacích jazyků, ani pravidla pro předkládání listin vyhotovených v cizím jazyce. V použití cizojazyčné listiny jako podkladu v řízení nebyl tedy správní orgán v zásadě nijak omezen a bylo na něm, zda podstoupí riziko vlastního překladu, které mohlo případně vyústit i v námitku nesprávného zjištění skutkového stavu některým z účastníků řízení (na tomto principu ostatně nemění nic ani úprava obsažená v § 16 odst. 2 správního řádu 2004; ta pouze primárně přenáší odpovědnost za překlad cizojazyčné listiny na účastníka, který ji jako důkaz překládá, nicméně správní orgán může břímě překladu vzít plně na sebe). V případě stěžovatele se dokonce do značné míry dá oprávněně očekávat, že disponuje natolik jazykově zdatným aparátem, aby byl schopen bez nutnosti využívat služeb tlumočnicků plnit jeden ze základních úkolů v řízení ve věcech průmyslových práv duševního vlastnictví, tj. provádět úkoly rešeršní. Předpokládat, že toho stěžovatel není schopen, popřípadě mu možnost bezprostředně hodnotit cizojazyčné dokumenty dokonce upírat, by znamenalo fakticky stěžovatele znehybnit v jeho funkcích. Odmítnout přípustnost přímého dokazování cizojazyčnou listinou, jakkoliv takový důkaz s sebou nese riziko poměrně snadného zpochybnění, podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nelze. Stěžovatel byl proto oprávněn použít namítané dokumenty v jejich autentickém znění a provést porovnání jejich nároků s nároky podle napadeného užitného vzoru, aniž si pořídil překlad ve smyslu zákona o znalcích tlumočnických.*“ Tento právní názor následně šestý senát potvrdil také ve svém rozsudku ze dne 27. 10. 2011, č. j. 6 As 20/2011 - 230.

K odlišnému právnímu názoru dospěl čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 30. 9. 2011, č. j. 4 As 12/2011 - 100, v němž uvedl následující závěry: „*Podle § 16 odst. 1 správního řádu z roku 2004 v řízení se jedná a písemnosti se vyhotovují v českém jazyce. Účastníci řízení mohou jednat a písemnosti mohou být předkládány i v jazyce slovenském. Nejvyšší správní soud připomíná, že stěžejním důkazním prostředkem, z něhož správní orgány při svém rozhodování vycházely, je anglicky psaný dokument zachycující slovní*

pokračování

popis US patentu č. 2,293,197 včetně jeho vyobrazení. Tato listina je vyhotovena a ve spisu založena pouze v anglickém jazyce. Správní orgán provedl touto listinou důkaz, aniž si opatřil její oficiální překlad do českého jazyka, což současně znamená, že příslušnou část řízení musel vést v anglickém jazyce. Takový postup mu však správní řád z roku 2004 neumožňuje. Jinými slovy, správní orgán provedením důkazu listinou vyhotovenou pouze v anglickém jazyce porušil ustanovení § 16 odst. 1 věta první správního řádu z roku 2004, které mu ukládá v řízení jednat v jazyce českém. Samotná skutečnost, že stěžejní důkazní prostředek není ve spisu obsažen v českém jazyce, představuje podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. To platí tím spíše za situace, kdy si účastníci správního řízení již v průběhu správního řízení předmětnou listinu překládali každý jinak a určitým pasážím tohoto dokumentu přikládali diametrálně odlišný význam. Nejvyšší správní soud připomíná, že podle jeho konstantní judikatury „[k]rajský soud je oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, byť by nebyly žalobcem výslovně namítány, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.).“ (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, publikované ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 2288/2011, www.nssoud.cz). Popsaný postup správního orgánu jednoznačně naplňuje definici pojmu vada řízení a brání soudnímu přezkumu rozhodnutí předsedy úřadu v mezích žalobních bodů, neboť vzhledem k absenci českého překladu klíčového důkazního prostředku si soud rozhodující ve správním soudnictví nemůže učinit náležitý úsudek o tom, jaký byl v průběhu správního řízení zjištěn skutkový stav. K vytčené vadě řízení byl tudíž Městský soud v Praze oprávněn a současně též povinen přihlédnout z úřední povinnosti, ačkoliv ji stěžovatel v žalobě nenamítal.“

Sedmý senát se přiklání k právnímu názoru vyslovenému čtvrtým senátem. Podle ust. § 16 odst. 1 věty první zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) se v řízení jedná a písemnosti se vyhotovují v českém jazyce. Za „jednání“ ve smyslu citovaného ustanovení je podle názoru sedmého senátu nutno považovat také dokazování ve správním řízení, jehož se účastníci řízení zásadně mají právo zúčastnit (srov. ust. § 51 správního řádu). Je proto nezbytné, aby i při tomto úkonu správní orgán zprostředkoval účastníkům řízení obsah důkazů v českém jazyce.

Ust. § 16 odst. 2 správního řádu pouze stanoví, že je to účastník řízení předkládající cizojazyčnou písemnost, kdo musí zajistit její úředně ověřený překlad. Zároveň stanoví výjimky, kdy může být účastník řízení této povinnosti správním orgánem zbaven. Jedná se však toliko o výjimku z povinnosti účastníka řízení stanovené v ust. § 16 odst. 2 správního řádu, nikoliv výjimku z povinnosti správního orgánu stanovené v ust. § 16 odst. 1 správního řádu. I kdyby tato výjimka byla vykládána extenzivněji s tím, že je zároveň výjimkou z ust. § 16 odst. 1 správního řádu, nemohlo by tomu tak být v situaci, kdy by účastníkem správního řízení byla i další osoba (odlišná od osoby předkládající cizojazyčnou písemnost). Účastník řízení nemůže být nucen, aby se seznamoval s cizojazyčnými důkazy (které sám správnímu orgánu nepředložil) a případně si zajišťoval jejich překlad. Takový postup by byl podle názoru sedmého senátu v rozporu se zásadou rovnosti účastníků řízení a také s právem na seznámení se s podklady rozhodnutí a vyjádření se k provedeným důkazům.

V případě, že by správní orgán byl oprávněn provádět dokazování cizojazyčnými listinami, přešla by povinnost opatřit si úředně ověřený překlad listiny po případném podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu takřka automaticky na správní soud. Ten by totiž nemohl vycházet z cizojazyčných důkazů, a to ani v případě, že by sám příslušný jazyk ovládal (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 Azs 103/2005 - 76, č. 687/2005 Sb. NSS). Kromě toho by musel překlad zajistit nejen v případě námitky rozporu správním orgánem provedeného překladu se skutečným obsahem listiny, nýbrž také v případě námitek směřujících proti závěrům učiněným na základě této listiny. Soud totiž v řízení o žalobě musí na základě námítky přezkoumat, zda závěry správního orgánu skutečně vyplývají z daného listinného důkazu. Takový přezkum nemůže učinit jinak, než na základě úředně ověřeného překladu listiny.

Ani finanční nákladnost provádění úředně ověřených překladů cizojazyčných písemností proto nemůže být důvodem pro extenzivní výklad ust. § 16 odst. 2 správního řádu. Ve skutečnosti by se totiž tyto náklady pouze přesunuly ze správních orgánů na správní soudy. Nutno podotknout, že úředně ověřený překlad nemusí žalovaný vyhotovovat u všech listin, s nimiž se při své řešeršní činnosti seznámí. Zajištění překladu je na místě až tehdy, bude-li mít v úmyslu takovou listinu použít jako důkaz ve správním řízení.

Vzhledem k tomu, že je v judikatuře Nejvyššího správního soudu odlišně posuzována výše uvedená právní otázka, sedmý senát věc v souladu s ust. § 17 s. ř. s. postoupil rozšířenému senátu.

Co se týče otázky soudního přezkumu závěrů žalovaného o tom, zda v předmětném patentu obsažené řešení pro odborníka vyplývá (popř. nevyplývá) zřejmým způsobem ze stavu techniky, městský soud se vyjádřil v tom smyslu, že tato otázka spadá do správního uvážení žalovaného. Sedmý senát předběžně dospěl k závěru, že se nejedná o otázku spadající do správního uvážení žalovaného, přičemž tento závěr nikterak nekoliduje s dosavadní judikaturou (pouze v otázce rozsahu soudního přezkumu závěru žalovaného o novosti určitého předmětu či činnosti, avšak napříč různými kategoriemi průmyslového vlastnictví, lze v judikatuře nalézt názorové rozdíly; viz rozsudky ze dne 24. 9. 2008, č. j. 2 As 33/2008 - 215, a ze dne 14. 6. 2012, č. j. 9 As 88/2011 - 254). Jakkoli městský soud svůj právní názor považuje za souladný s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu (konkrétně odkazuje na rozsudky ze dne 26. 8. 2013, č. j. 8 As 70/2011 - 239, ze dne 14. 6. 2012, č. j. 9 As 88/2011 - 254, a ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 A 139/2002 - 46), sedmý senát má za to, že z těchto rozsudků městským soudem zastávaný názor neplyne.

Sedmý senát nicméně po předběžném vyhodnocení zákonnosti napadeného rozsudku zamýšlí zavázat městský soud názorem týkajícím se samotného způsobu přezkumu závěru žalovaného o naplnění pojmu „vynálezecká činnost“. Podle názoru sedmého senátu bude muset městský soud při plném přezkumu závěrů žalovaného posoudit, zda v napadeném patentu obsažené řešení pro odborníka vyplývá zřejmým způsobem z dokumentů D1, D2 a D3. Toto posouzení nicméně nebude moci učinit sám na základě vlastních znalostí a úvah. Zatímco samotný výklad některých zákonných pojmů, jako „vynálezecká činnost“ či „stav techniky“, je otázkou právní, hodnocení, nakolik určité řešení pro odborníka vyplývá zřejmým způsobem z konkrétních podkladů, je již otázkou

pokračování

odbornou. Sám soud se nemůže stavět do role odborníka, který by mohl takovou otázku hodnotit. Zákon ukládá soudu hodnotit takové otázky pouze na základě odborného vyjádření nebo znaleckého posudku (ust. § 127 o. s. ř.).

Vyslovený právní názor, kterým zamýšlí sedmý senát zavázat městský soud, je však odlišný od právního názoru implicitně vyjádřeného v rozsudku osmého senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2013, č. j. 8 As 70/2011 - 239. V tomto rozsudku učinil osmý senát například následující úvahy: *„Je proto zřejmé, že znalost účinků inhibitorů cGMP PDE (konkrétně zvýšení relaxačního faktoru endotelu) vyplývající z dokumentu D1 nebo D2, by motivovala odborníka k využití téhož účinku inhibitorů cGMP PDE nejen pro léčbu kardiovaskulárních chorob, ale také pro léčbu jiných chorob, pro které je zvýšení relaxačního faktoru endotelu významné, včetně mužské erektilní dysfunkce (srov. obdobně rozhodnutí Evropského patentového úřadu ze dne 3. 2. 2005, T 1212/01, bod 4.8). [...] Odborník by proto využil informací obsažených v dokumentu D4, který popisuje účinek inhibitorů cGMP PDE_{VA} na relaxaci hladkých svalů, včetně účinků na corpus cavernosum (srov. obdobně rozhodnutí T 1212/01, bod 4.6), a posoudil by je spolu s výše popsány informacemi vyplývajícími z dokumentů D1 nebo D2. Nejvyšší správní soud proto přisvědčil žalovanému i městskému soudu, že odborník v dané oblasti by očekával, že pyrazolopyrimidinonové sloučeniny podle D1 a D2 budou zvyšovat účinky relaxačního faktoru endotelu také v corpus cavernosum stejně jako sloučenina zaprinast, u které byl tento účinek znám z dokumentu D4. Z dokumentu D1 a D2 vyplývala také možnost použít předmětné sloučeniny perorálně. Dalo se proto předpokládat, že uvedené znalosti budou odborníka motivovat, aby použil perorálně účinné pyrazolopyrimidinonové sloučeniny podle D1 a D2 pro profylaktickou nebo kurativní léčbu mužské erektilní dysfunkce. Odborník by tak dospěl k řešení, které je předmětem nyní posuzovaného patentu, bez využití vynálezecké činnosti. Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že řešení, které bylo popsáno v napadeném patentu, vyplývalo zřejmým způsobem z dosavadního stavu techniky, konkrétně ze znalosti dokumentů D1 + D4 nebo D2 + D4. Odborník mohl očekávat účinnost předmětných sloučenin při léčení mužské erektilní dysfunkce a k tomu, že vykazují mimořádné vlastnosti, mohl dospět postupy bez využití vynálezecké činnosti.“*

V citovaných pasážích osmý senát zjevně sám činil závěry o tom, k čemu by byl na základě namítaných dokumentů odborník motivován, co by na základě nich zjistil, k čemu by informace z nich využil a jak by je posoudil. Osmý senát tak učinil hodnocení, zda předmětné řešení vyplývalo pro odborníka zřejmým způsobem z předložených dokumentů. Citované závěry jsou tedy výlučně závěry soudu učiněné na základě obsahu posuzovaných dokumentů a na základě úvah soudu o tom, co by podle něj odborník z předmětných dokumentů vyvodil.

Podle ust. § 127 odst. 1 věty první a druhé o. s. ř. (za použití ust. § 64 s. ř. s.), závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, vyžádá soud u orgánu veřejné moci odborné vyjádření. Jestliže pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující nebo je-li pochybnost o správnosti podaného odborného vyjádření, ustanoví soud znalce.

Podle názoru sedmého senátu je k posouzení, zda řešení pro odborníka vyplývá zřejmým způsobem z konkrétních podkladů, třeba odborných znalostí ve smyslu ust. § 127 odst. 1 o. s. ř. Jak uvádí například komentář k občanskému soudnímu řádu, „[o]dborné

znalosti jsou takové vědomosti, jež přesahují širší rámec obecné zkušenosti (zprostředkovatelné soudu například i studiem) a k nimž je potřebná určitá odborná znalost a zkušenost. Postupovat tímto způsobem ukládá zákon soudu i tehdy, má-li sám potřebné odborné znalosti.“ (Svoboda, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 451.). Tedy i v případě, že soud pronikne hlouběji do posuzované problematiky, není oprávněn si odbornou otázku posoudit sám. Ačkoliv se totiž mohou soudu v takovém případě jevit určité skutečnosti zřejmé, nemůže se nikdy vyvarovat nesprávného posouzení odborné otázky. Skutečnost, která se může laikovi, byť s hlubšími odbornými znalostmi, zdát nasnadě, může být ve skutečnosti značně komplikována různými souvisejícími okolnostmi, kterým laik nebude přikládat váhu nebo o nichž vůbec nebude vědět.

Vzhledem k tomu, že se sedmý senát při hodnocení této právní otázky hodlá odchýlit od právního názoru vyjádřeného osmým senátem, postoupil věc rozšířenému senátu v souladu s ust. § 17 s. ř. s. také k posouzení této otázky.

Sedmý senát pro úplnost dodává, že právní otázky, o nichž by měl rozšířený senát rozhodnout, nebyly řešeny předchozím rozsudkem sedmého senátu v této věci (rozsudek ze dne 4. 7. 2013, č. j. 7 As 48/2013 - 39). V tomto rozsudku sedmý senát ve vztahu ke zde řešeným otázkám městskému soudu vytknul nepřezkoumatelnost jeho rozsudku. Co do řešení předmětných otázek nezavázal městský soud závazným právním názorem, který by nyní bránil předložení věci rozšířenému senátu (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56).

Pokud jde o otázku porušení ust. § 16 správního řádu, sedmý senát v předchozím rozsudku vyslovil, že neshledal důvod se odchýlit od dílčího právního názoru vysloveného v rozsudku ze dne 30. 9. 2011, č. j. 4 As 12/2011 - 100. S ohledem na nepřezkoumatelnost rozsudku se však sedmý senát nemohl vyjádřit k samotné otázce porušení ust. § 16 správního řádu, a proto také městský soud nezavázal žádným právním názorem, co do věcného posouzení této otázky.

Co se týče otázky, zda může sám soud učinit závěr o tom, že určitý předmět či činnost pro odborníka vyplývá (popř. nevyplyvá) zřejmým způsobem ze stavu techniky, ani v této části sedmý senát nezavázal městský soud závazným právním názorem. Z rozsudku městského soudu totiž nebylo vůbec patrné, zda úvahy o tom, co by odborník považoval za zřejmé, jsou úvahami soudu či pouze převzatými úvahami žalovaného, a případně z jakého důvodu městský soud „musel“ se závěry žalovaného souhlasit.

Sedmý senát proto předložil věc rozšířenému senátu až v řízení o opakované kasační stížnosti, poté co se městský soud k předmětným otázkám vyjádřil přezkoumatelným způsobem.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Rozšířený senát bude ve věci rozhodovat ve složení: JUDr. Josef Baxa, JUDr. Zdeněk Kühn, JUDr. Jan Passer, JUDr. Barbara Pořízková, Mgr. Aleš Roztočil,

pokračování

JUDr. Karel Šimka, JUDr. Jaroslav Vlašín. Účastníci mohou namítnout podjatost těchto soudců (§ 8 odst. 1 s. ř. s.) do jednoho týdne od doručení tohoto usnesení. V téže lhůtě mohou účastníci rovněž podat svá vyjádření k právním otázkám předkládaným rozšířenému senátu.

V Brně dne 1. července 2014

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu